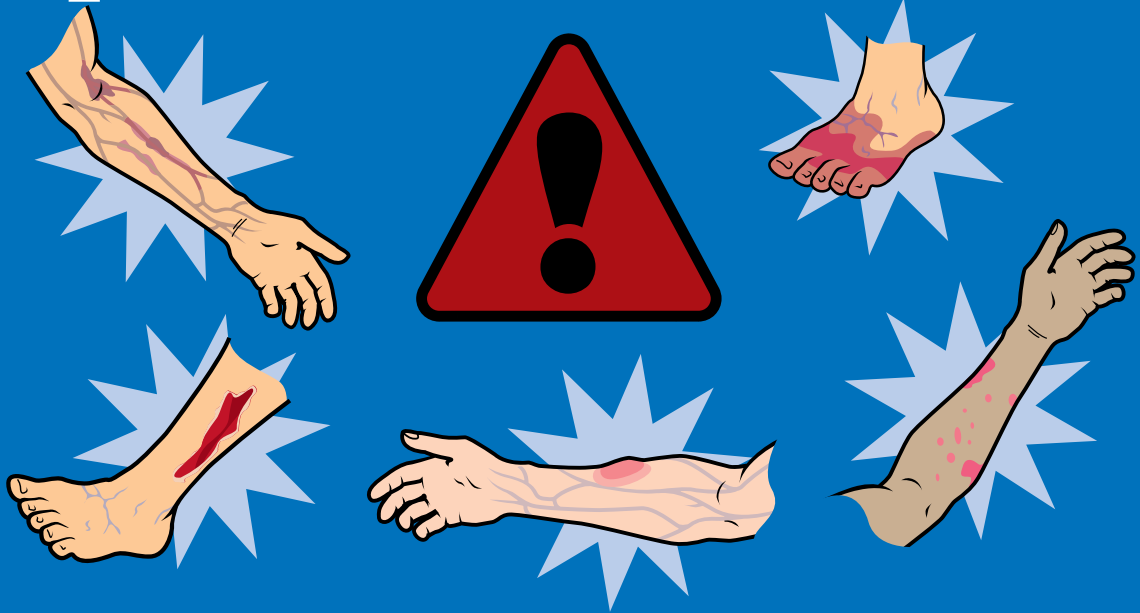
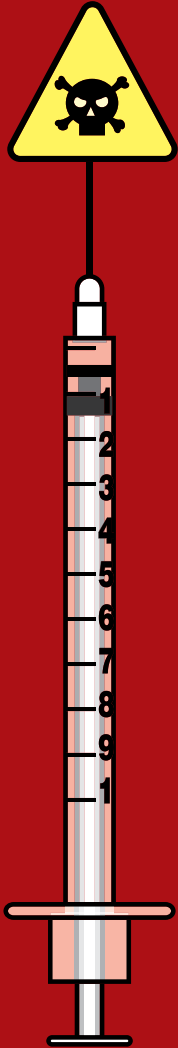

Kui tekivad

probleemid

Süstimisega kaasnevad probleemid ja nendega toimetulemine

Mis on veenid?

Venoosseid veresooni leidub inimkehas kõikjal. Veenid juhivad verd jäsemetest ja siseelunditest tagasi südamesse.

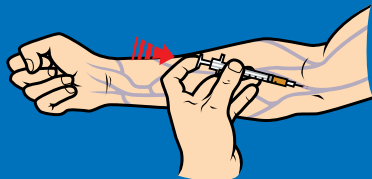
Mis on arterid?

Ka arteriaalseid veresooni leidub inimkehas kõikjal. Need toimetavad verd südamest kõikidesse kehaosadesse ja elunditesse.

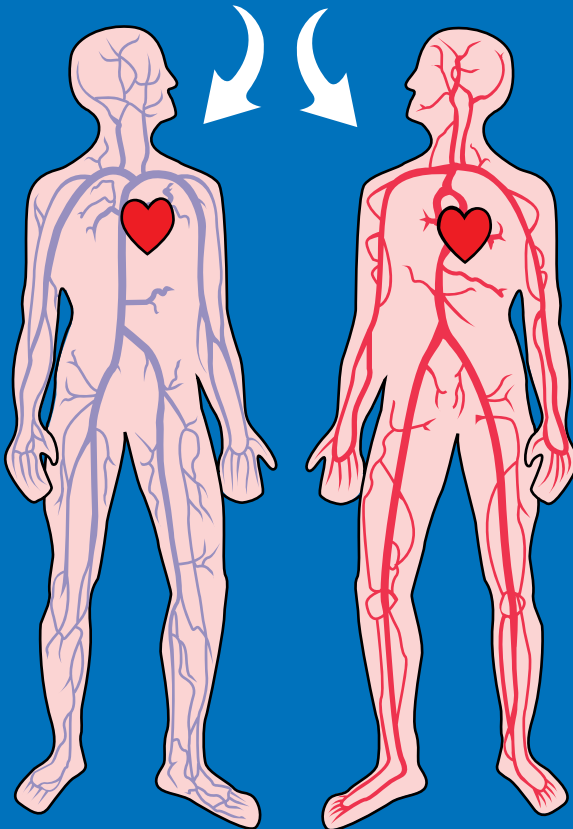

Veenid on sinised ja neis ei ole pulssi tunda

Veenides voolab tumepunane veri

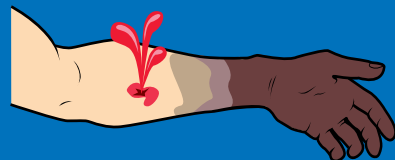

Uimasteid võib süstida mõnedesse veenidesse

Arterites on tunda pulssi

Arterites voolab helepunane, roosakas veri

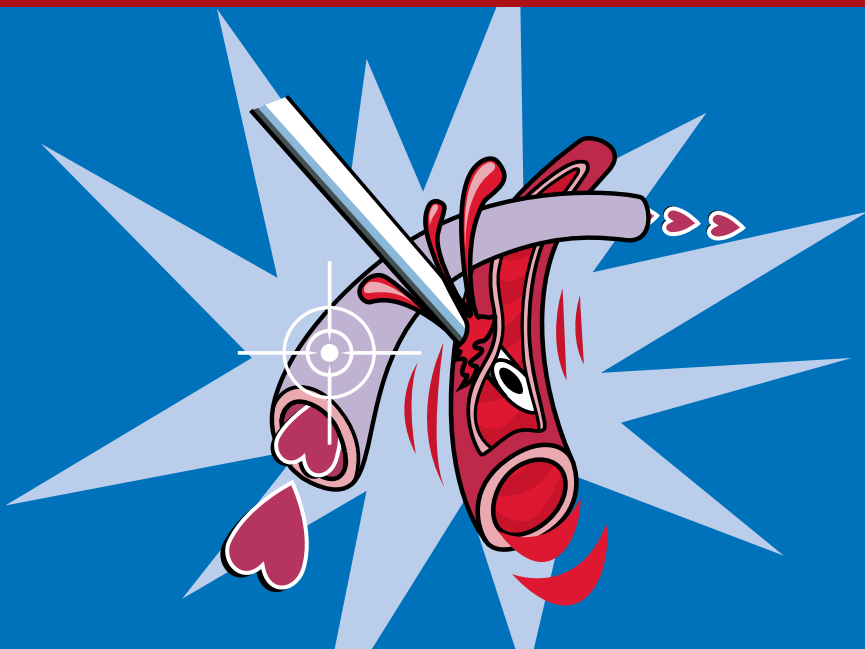

Arterisse süstimisel võib kehaosa, kuhu arter verd toimetab, muutuda mustaks ja selles võib tekkida gangreen.

ÄRA KUNAGI SÜSTI ARTERISSE!

ARTERID

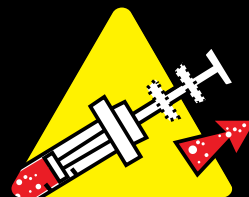
Ohu- märgid

Veenist mööda süstimine – eriti kui tabad arterit – võib tekitada palju probleeme. Sellisel juhul on tähtis verejooks peatada ja pöörduda esmaabisse.

Valu süstimisel

Helepunane veri võib lükata süstla kolvi ülespoole

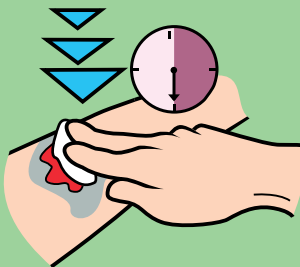
Verejooks, mida on raske peatada

**Mida teha, kui
süstid arterisse**

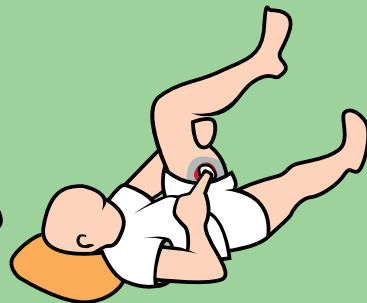
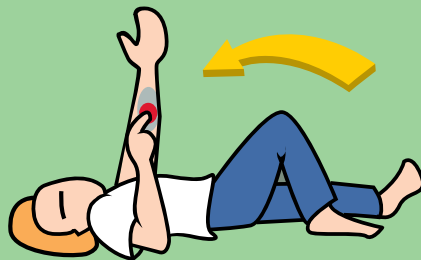
**Tee
nii**

1

**Tõmba nõel välja ja
avalda verejooksu
peatamiseks
torkekohale survet
15–30 min. Kasuta
puhast salvrätikut
või sidet.**

2

Verejooksu peatamiseks heida pikali ja hoia veritsevat kohta üleval.

3

**Kui verejooks ei peatu,
kutsu kiirabi (helista 112).**

4

**Isegi kui sul
õnnestub
verejooks
peatada, tuleks
siiski minna arsti
juurde haava
näitama.**

ESMAABI

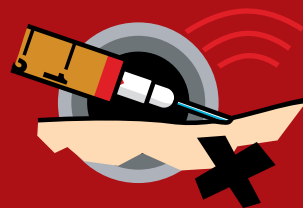
**Avalda süstekohale
survet**

**Heida pikali ja hoia
süstekohta üleval**

**Kui verejooks ei
peatu, helista 112**

**Mine arsti juurde ka
siis, kui sul õnnestub
verejooks peatada**

ÄRA TEE

**ÄRA MITTE MINGIL JUHUL SÜSTI, kui näed
helepunast verd või tunned pulssi.**

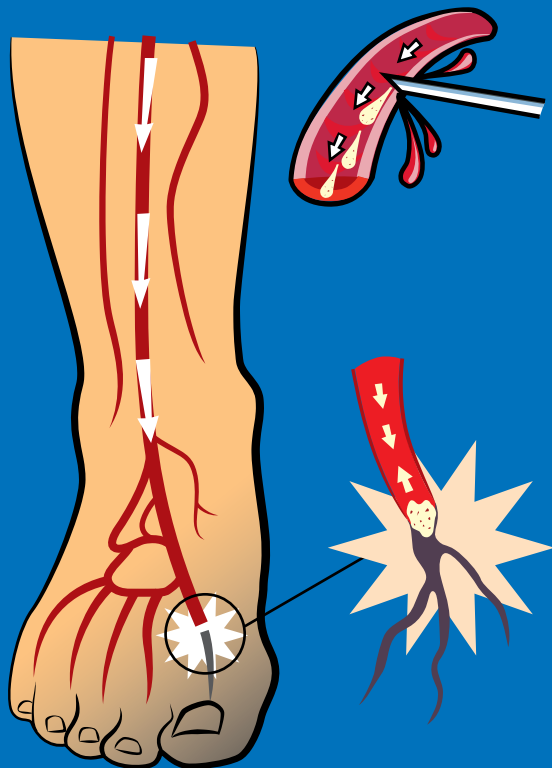
**Kui tabad arterit, ÄRA LASE
HAAVAL ISE PARANEDA!
Mine arsti juurde või küsi
nõu süstlavahetuspunktist.**

**Kui sa ei
reageeri
kiiresti, võid
kaotada sõrmi,
varbaid või
isegi terveid
jäsemeid.
Halvimal juhul
võid joosta
verest tühjaks.**

Arteriummistused

Arteri
ummistumine
ennustab halba!

Arterisse süstimisel liiguvad süstitavas uimastis sisalduvad sideained või hüübinud vere klombid allapoole, ummistades väikseid veresooni.

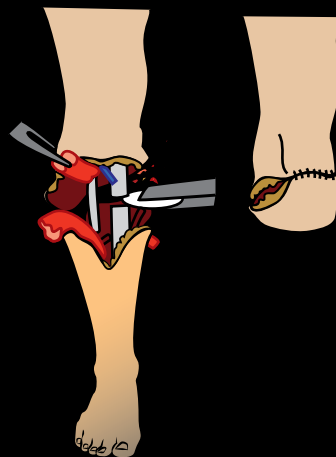
Arteriummistus nõuab alati keerulist opereerimist.

Ummistusest annavad märku näiteks sõrmede/varvaste tumenemine, haavad/villid, valu, paistetus.

Vaata järgmist lehekülge.

GANGREEN

Halvemal juhul võib ummistus põhjustada gangreeni, mis levib kiiresti. Kui gangreen areneb kaugemale, on ainsaks ravivõimaluseks jäsme amputeerimine.

Näiteks süstimine randmearterisse võib põhjustada ville, sõrmede tumenemist ja lõpuks gangreeni, mille tagajärjel sõrmed või kogu käsi amputeeritakse.

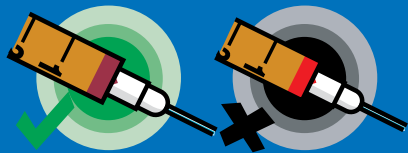
ÄRA KUNAGI SÜSTI ARTERISSE!

Kuidas vältida arterikahjustusi

1

Jälgi süstalt

Veendumaks, et nõel on tabanud veeni, tõmba süstlakolbi ettevaatlikult tagasi. Süstlasse peaks tulema natuke TUMEPUNAST verd.

Kui näed süstlasse voolamas HELEPUNAST või roosat verd, oled tabanud arterit. ÄRA MITTE MINGIL JUHUL SÜSTI! Tõmba nõel välja, verejooksu peatamiseks avalda süstekohale survet.

2

Ära süsti tablette

Purustatud tabletid (nt rahustid, Subutex või mistahes muud tabletid) võivad süstides su tervist rängalt kahjustada. Kui süstid tablette kogemata arterisse, oled tõsises hädas.

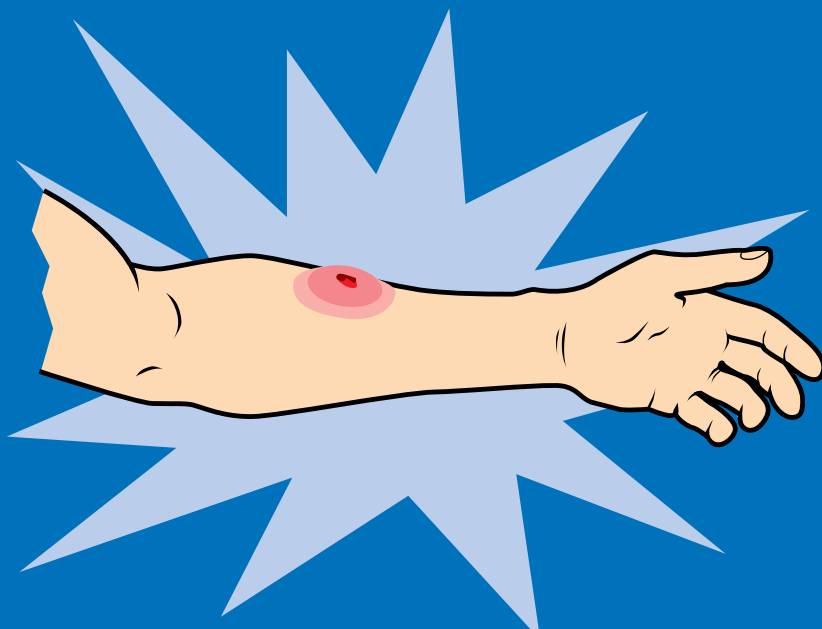
3

Ära süsti kubemepiirkonda

Kubemepiirkonda süstimine võib olla väga ohtlik. Niudeveen on väga lähedal niudearterile. Niudearterisse süstides võid kaotada jala või joosta verest tühjaks. Kui vähegi võimalik, tuleks kubemepiirkonda süstimist vältida.

MÄDAKOLDED (ABSTSESSID)

Süstimise tagajärjel võivad naha alla tekkida põletikulised mädakolled. Need võivad olla ohtlikud ja nõuavad arstlikku ravi.

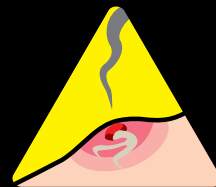
Ohumärgid

Paistetus ja punetus

Nahk tundub kuum
ja/või valulik

Märg eritis ja paha lõhn

**Mida teha, kui
tekivad mädanikud**

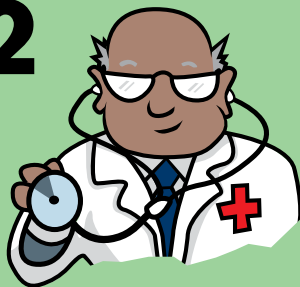
**Tee
nii**

1

**1 Mädakoldeid
peab ravima
arst. Küsi nõu
süstlavahetus-
punktist.**

2

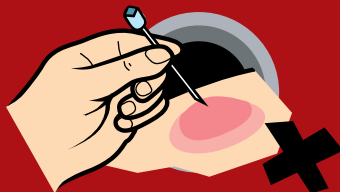
**Kui lähed õigel ajal ravile,
suudab arst sulle tõenäolisemalt
tõhusat abi pakkuda.**

3

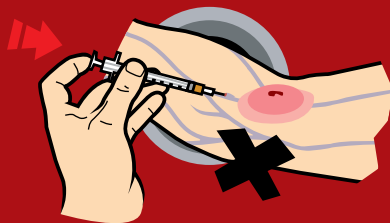
**Mädaniku ravimiseks võib
arst määrata sulle
antibiootikumikuuri ja/või
märgade eritiste
peatamiseks mädakolde
lõhki lõigata.**

**ÄRA
TEE**

ÄRA ÜRITA MÄDAKOLLET ISE LÕHKI LÕIGATA. Põletik võib levida ja põhjustada uusi probleeme.

ÄRA SÜSTI MÄDAKOLDE LÄHEDALE. Lase mädanikulisel piirkonnal puhata ja süsti mujale.

ÄRA JÄTA MÄDAKOLLET RAVIMATA. Tõenäoliselt läheb põletik ainult hullemaks. Mine arsti juurde või küsi nõu süstlavahetuspunktist.

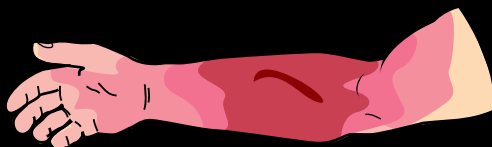

ESMAABI

Kontrolli mädakollet

Lõpeta mädakolde lähedusse süstimine

Mine arsti juurde või küsi nõu süstlavahetuspunktist

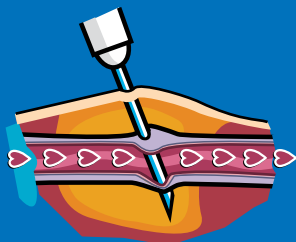
Kui sa ei pöördu kiiresti ravile, võivad mädanikud ja sidekoepõletikud põhjustada tõsisemaid tagajärgi ja haiguseid.

KÜHMUD

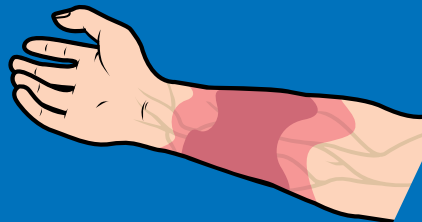
Süstimine võib põhjustada nahaaluste kühmude teket. Mõned neist on tõsisemad.

Katsu käega kühmu ümbrust. Kui kühm on ümbritseva nahaga võrreldes valulikum või soojem, on see tõenäoliselt põletikuline ja vajab kiiret arstiabi.

Sageli põhjustab kühme möödasüstimine. Tavaliselt lähevad need ühe-kahe päevaga üle. Lase paistetunud piirkonnal puhata ja jälgi seda. Kui olukord halveneb või paistetus ei taandu, mine arsti juurde.

Laienev ja valulik paistetus võib olla märk sidekoepõletikust. Sidekoepõletik võib olla tervisele ohtlik ja seetõttu tuleks seda arstile näidata.

Kui sa ei tea, mida teha, küsi nõu süstlavahetuspunktist.

Kuidas probleeme vältida

1

Ära jaga uimasteid või süstimisvahendeid teistega, ära kasuta neid ise korduvalt.

Kasutatud süstlad, nõelad, filtrid, alkoholilapid ja vesi võivad sisaldada baktereid, mis võivad põhjustada põletikke ja „vatipalavikku“ (sm horkka). Kasuta süstimisvahendeid ühekordselt ja viska need pärast kasutamist minema.

2

Hoia puhtust.

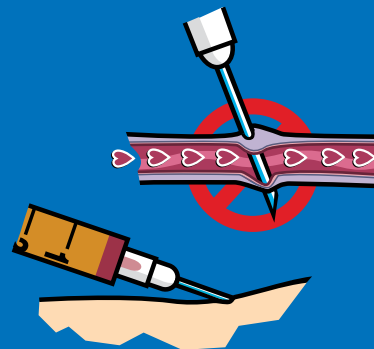
Pese käsi ja nahapiirkonda, kuhu kavatsed süstida, kuuma vee ja seebiga. Kui vett ja seepi pole käepärast, puhasta piirkond alkoholilapiga.

3

Ole tähelepanelik.

Möödasüstimised võivad põhjustada külmude ja mädanike teket. Enne süstimist veendu, et nõel oleks korralikult veenis.

Ära süsti ainult ühte kohta, vaid vaheta süstekohti ja anna veresoontele võimalus puhata.

Vatipalavik (bakteriaalne sepsis)

Ohumärgid

Süstimisel nõela kaudu vereringesse sattuvad bakterid ja muud soovimatud kõrvalained võivad põhjustada nn vatipalaviku (sm horkka), millega kaasneb väga halb enesetunne. Vatipalavik ei ole ohtlik, kui põed sümptomid läbi rahulikult ega süsti enne nende taandumist uuesti.

Väga haiglane tunne
kohe pärast süstimist

Külmavärinad,
higistamine ja
peavalu

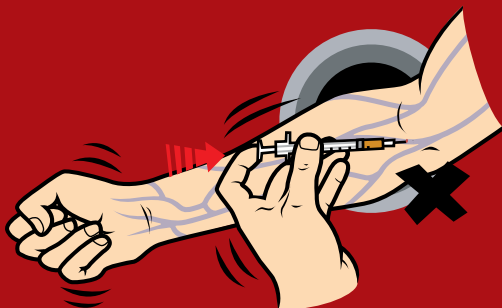
**Tee
nii**

Vatipalaviku nähud
mööduvad tavaliselt
paari tunniga,
mistõttu on mõistlik
kannatada
sümptomid
rahulikult ära.

Kui seisund ei parane paari tunni möödudes või kui
enesetunne veelgi halveneb, pöördu arsti poole.

**ÄRA
TEE**

Kuigi mõte uuesti süstimisest võib tunduda
ahvatlev, **ÄRA SÜSTI UUESTI** ega proovi enesetunnet
parandada järgmise uimastiannusega.
Üleannustamise oht on väga suur.

SEEGA

Ära süsti uuesti

**Tee oma olemine
võimalikult
mugavaks ja põe
sümptomid läbi.**

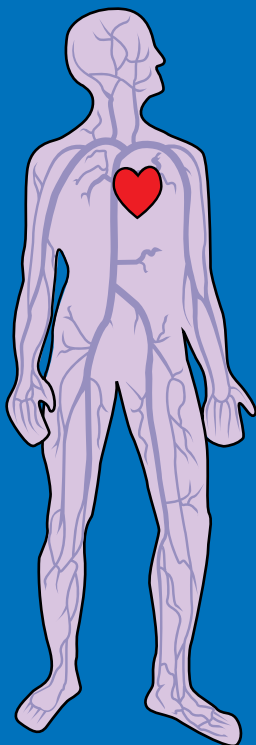
**Kui enesetunne ei
parane paari
tunniga või muutub
halvemaks,**

**PÖÖRDU ARSTI
POOLE.**

Paar sõna anatoomiast

Veenid

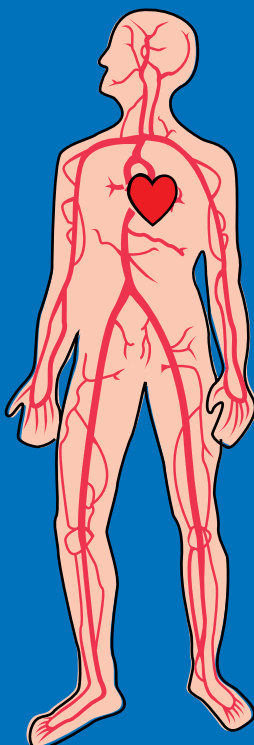
Veene leidub inimkehas kõikjal. Veenid juhivad verd jäsemetest ja siseelunditest tagasi südamesse. Teatud veenidesse võib uimasteid süstida.

Arterid

Ka artereid leidub inimkehas kõikjal. Arterid toimetavad verd südamest jäsemetesse ja elunditesse.

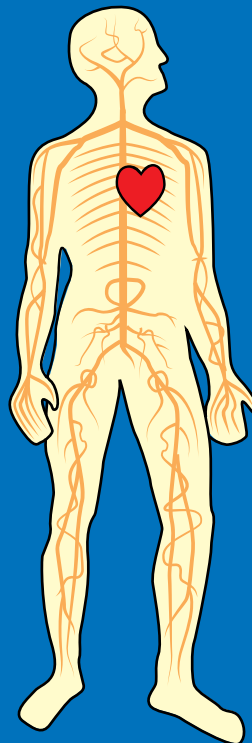
ÄRA KUNAGI SÜSTI ARTERISSE!

Närvid

Ka närve leidub inimkehas kõikjal. Need kannavad ajust kehasse signaale, tänu millele tunned liigutusi, valu ja puudutusi.

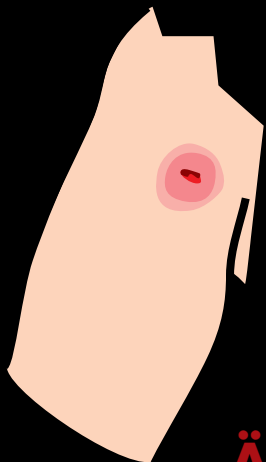
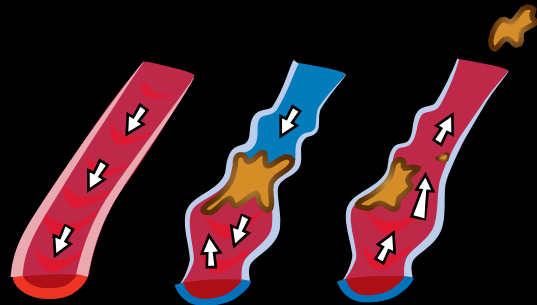
ÄRA KUNAGI SÜSTI NÄRVII!

Tromboos

Veresoonte kahjustamine võib tappa

Veresooneummistus ehk tromboos on kubemepiirkonda süstimisel sage probleem. Nõelahaavadele kasvab armkude, mis võib ummistada veresooni. Olukord muutub eluohtlikuks, kui armkude või vereklomp ehk tromb hakkab liikuma südame või kopsude suunas. Tromboosiohust annavad märku paistetuse, valu ja punetus. Sümptomite ilmnemisel pöördu kiiresti arsti poole.

Põletikud

Põletik kubemepiirkonnas võib olla eriti ohtlik. Kuna niudeveen asub väga sügaval, võib tekkinud probleemi olla raske märgata. Põletikust annavad märku punetus, paistetus ja valulikkus süstekoha lähedal. Kui süstekohast tuleb haisvat mäda, on olukord tõsine ja arsti poole tuleks pöörduda viivitamatult.

ÄRA KUNAGI SÜSTI KUBEMEPIIRKONDA!

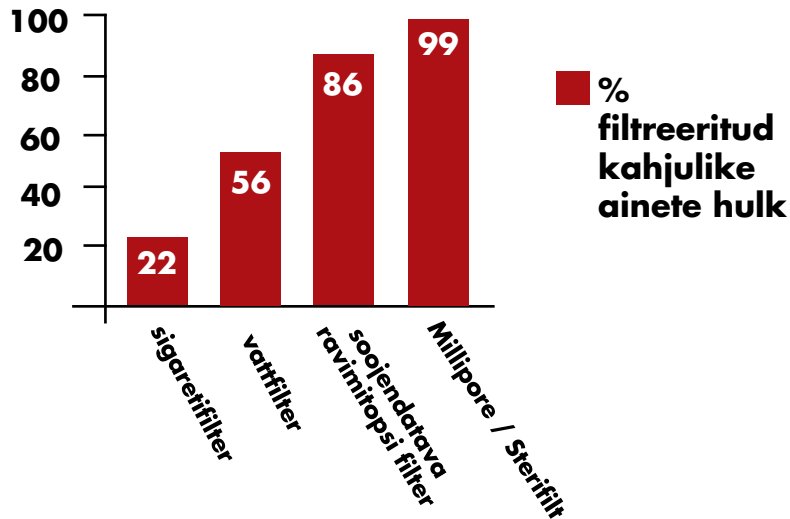
Kahtlaste sümptomite ilmnemisel pöördu arsti poole

Süstimine võib põhjustada mitmesuguseid probleeme. Enamikku neist on võimalik ravida, kui tegutsed kiiresti. Pöördu arsti poole või küsi nõu süstlavahetuspunkti.

FILTRITE VÕRDLU

Bathi ülikooli teadlased mõõtsid, kui tõhusalt imavad eri filtrid endasse soovimatuid kõrvalaineid Subutexi (buprenorfiin) veeni süstimisel. Subutex ja muud tableti kujul müüdavad ravimid ei ole mõeldud süstimiseks – lisaks toimeainele sisaldavad need muid veresoonekonnale jt elunditele kahjulikke aineid. Uurijad lahustasid pool 8 mg Subutexi tabletti vees ja valmistasid annuse ette viis korda, kasutades iga kord eri filtrit. Kontrollannuseks oli filtreerimata poolik 8 mg Subutexi tablett.

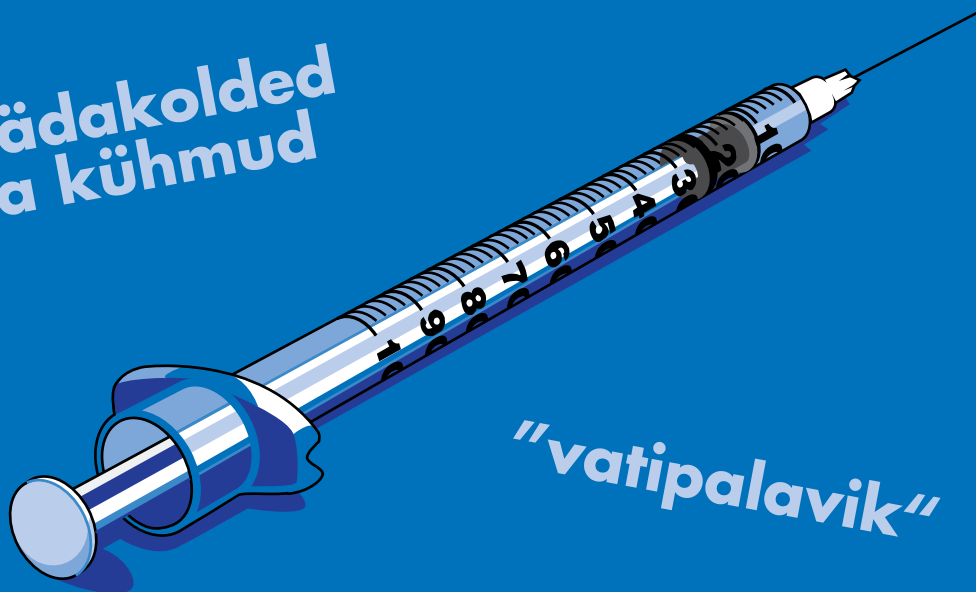
Steriilse filtri Sterifilt tõhusus on samaväärne uuringus kasutatud filtriga Millipore. Osa sooni ummistavatest ainetest pääseb aga ka filtrist läbi vereringesse.

Süstlavahetuspunktides jagatavad vatist filtrid imavad endasse umbes 56% soovimatutest kõrvalainetest.

- Uimasti lahustamiseks kasutatava vedeliku hulk ei mõjuta filtri tõhusust
- Lahjem, st rohkem vett sisaldav segu kahjustab veene vähem
- Steriilne filter Sterifilt ei kogu endasse peaaegu üldse toimeainet!

mädakolded
ja kühmud

arterid

"vatipalavik"

Lifeline Publications

39-41 Thomas St.
Manchester M4 1NA
Tel 0161-839 2075 Fax 0161-834 5903
E-mail: publications@lifeline.org.uk

Tõlge: projekt Verko-Vinkki
Lifeline Publicationsi loal

Lisainfo
vinkki.info

